

P R I D I G A

I^o ktéro fo milostívi Knes véłki Škřof
prezhešćiti Gospod Gospod

AVGUŠTIN GRUBER

4. profénza 1824.

*V' Ljubljani per S. Miklavshu slovo
jemali.*

Po Njih milostivim dovoljenji na svetlòbo dana
od Njih poshtovavzov.

V' Ljubljani 1824.

Natisnjena per Egerji.

Na prodaj v' duhovšhnizi.

1940.210

B LXXIV

E 9010.840

---

*Le tri rezhi ostanejo: véra, upanje,
ljubésen; nar vézhi med témi je
ljubésen. (1. Kor. 13, 13.)*

Is danafhniga evangelja vam danaf, ljubesnivi moji, sato ne bom govóril, ker vam sdej na tém svetim kraji sadnikrat govórim. — Ko ste mene, svojiga vikfhiga Pastirja, pred sedmémi léti pervikrat tukej salfihali, sim vam rékel: Od svetiga drevéfa katolfhke zerkve je meni veja tukejfhne zérkve s' njenimi rasráflki v' ofkerblevanje srozhená. Moja dolshnost je fkerbéti, de ta veja ino njeni rasráflki terdno ino na tanko s' deblam ino koreníno fklenjeni ostanejo, de od ondot oshivljajozho mozh dobivajo. — Kar sim vam teh sédem lét vezhkrat k' tému naménu govóril, vam bom danf fkupej pred ozhí postavil, kér moram po boshjim fklepu drugo vejo tega svétiga drevéfa v' svojo fkerb prevsėti. To drévo, svéta Jesufova zérkuv, raste ino sad obrodí, ako ga véra, upanje ino ljubésen oshivljajo, kar pa le is koreníne, ktéra je Jesuf Kristuf, isvira, kér le on po svoji posvezhujózhi gnadi mozh shivlenja delí. Vsaka veja, ktéra nima oshivljajo-

zhe vlage ali moží, ostane nerodovítna ino vsáhne. — Slepòta ino nevarna smota je, zhe kdo méni, de bo pomankanje vére f'zhlovéfhko modrostjo nadoméstit, ali de mu bo hrepenenje po zhafnim blagu namésti upanja vézhnih dobrót, ali de mu sato morebit ni tréba svéte ljubésni, kér je she sam od sebe vsmíleniga ferzá. — Sa nafhe svelizhanje ostanejo le trí rezhí: véra, upanje ino ljubésen; od tega v' pervim délu. Nar vézhi med témi je pa ljubésen, od tega v' drugim délu.

Ljubi kristjani! — S' otoshnim ferzam, kakor de bi na smertni posteli pred vami leshal, vam govorím beséde vézhne resníze; ohraníte te beséde vezhne resníze v' svojim ferzu.

Pervi dél.

Bog je nam ljudém, *ki nas je le malo pod angele poníshal*, (Pí. 8, 6.) po sposnavánji resníze hrepenéti dal. Ali nafhe sposnanje je le nepopolnoma, kér smo flabe stvarí, ino takfhni smo, kar dobro vémo, de nam je loshej kej hudiga ali napzhniga, kakor pa kej dobriga ino resnizhniga misliti. Sato je vsmíleni Bog, de flabe stvarí podpíra, she pervá zhlovéka v' raji, she preden sta gresfhíla, f' svojim svétim rasodénjem podúzhil; sato nam je

potlej, ko je flaba zhlovéfhka pamet po gréhu le fhe bolj oflabéla in otemnéla, fvoje fvéto rasodenje smirej bolj ino bolj rafshirjeno ino raslozhno delíl; po fvojim Sinu, ki fe je sa naf vzhlovézhlil, nam je fvoje rasodenje fhe le prav na svetlòbo dal, ter nam ga je v' fvoji fvéti zerkvi f' pomozhjo fvétiga Duhá do nafhíh dní popolnoma ohranil, ino ga bo ohranil ravno tako popolnoma do konza fвета. — Zhlovek, kjé hozhefh refnízo najti, zhe je v' fvetim bòshjim rasodenji ne ífhefh? Kaj je vfe tvoje fposnanje drusiga, kakor prasna fanja, zhe is fvétiga rasodétiga nauka ne isvíra? — Ali fposnafh Bogá sam od febe, zhe ga is njegove rasodéte beféde ne fposnavafh? Ali fposnafh njegovo fvetof, njegovo pravízo, njegovo ljubésen, njegovo míloft, zhe te véra ne uzhlí, de vézhni Sin bòshji, ktéri je s' Bogam Ozhétam eniga bitja, je is boshje fvetófti, pravíze, ljubésni ino mílofti zhlovéfhko natoro ná-fe vsél; de je ta vézhni Sín v' nafhi podobi na fvetu shivel ter nam sgled zhlovéfhke popolnomafhi bil; de fe je ta vzhlovézheni Sin bòshji sam febe na krishi sa gréhe fvetá krí preliváje ino vmiráje darová, de je tako fvelto pravízo ino míloft boshjo po vfi velikofhi pokasal? — Ali fposnafh famo is fvoje pameti febe, fvojo imenitnof, fvoje

flabosti, svoj namén, ino pot do njega, ko bi te véra ne uzhlá, de si boshja podoba, po gréhu perviga zhlovéka szer popazhena podoba boshja, vréden boshje jése; ali po saflushenji Sinú boshjiga si odkuplen, s' njegovo smertjo odréfhén, od svétiga Duha posvezhen otrók boshji, ter si poklízan jerb ali dédizh vézhniga svelizhanja per Bogu, sodédizh Sinú boshjiga Jesusa Kristusa biti, ktéri ti je refniza, pot ino shivlenje, kér le sa njim gredé pridefh k' ozhétu? — Ali sposnash, zhlovek, is tega, de je vsa posvetna modrost, vsa zhlovéfhka rasumnost le prasna sénza proti tém boshjim refnizam? — Ino zhe ti je teshko, de tolikajn fkrivnih boshjih refniz ne morefh sapopasti, premífli, kako malo tudi stvarjenih rezhi prav rasuméfh: povej mi, kaj je tista mozh, ktéra bres fhtevila velíko svésd nad nami lepo po redu premíka; kaj je tista mozh, ktéra udam tvoji-ga shivóta gibanje daje? povej mi, zhe véfh, kako se tvoje misli v' tebi perzhénjajo? Zhe tedaj posvetnih stvarí ne morefh prav rasuméti, kako hozhefh nebéfhke rezhi sapopasti? — Svéti véрни nauki oshívljajo vse veje ino rasráflke katolfhke zérkve, ter navdajo nasho pamet f' tako uzhenostjo, de se pred Bogam ponishuje, ina v' svoji ponishnosti je povsdvignjena

k' veliki visokosti do nebes. — De vam pa svéti nauki vezhno frézhno spernesejo, si jih morate, ljubesnívi moji! vse sploh ino bres raslozhka glaboko v' ferze vtísniti; zhlovek ne smé vérovati, kar bi se njemu sdélo, ampak kar svéta zérkuv uzhi ino vérovati ukasuje; zhlovek ne smé iméti vére famo na jesiku, ali famo v' sposnanji, ampak v' ferzu naj jo ima, v' ferzu naj shelí svéte nauke v' djanji spolnovati, v' ferzu naj studi vse tisto, karkoli je svétim naukam nasprot. — Kjer ni take vére, ni dúshniga shivlenja.

Is take vére isvíra svéto upanje. — O keršhanfko upanje, nebéshki dar! vse zhište shelje nashiga ferza nam dopolni! v' terplenji nas podpíra, de ne omágamo! na smertni posteli nas tolashi! ino Bog ga nikdar ne sapustí! — Kaj tedej upa kristjan? — Vse, kar ga resnízhno frézhniga stori. — Véra mu kashe nizhemurnost ino nestanovitnost posvetniga blaga, ktéro pazh ni vrédno, de bi svoje ferze na-nj navesovali; sraven pa tudi njegovo vrednost, zhe ga k' dobrimu obrazhamo. Kristjan tedej upa, de mu bo Bog na svetu toliko dobra dal, kolikor je njegovi dúshi k' pridu, ino mu mozh dodélil vse zhasne rezhi prav obrniti. — Véra ga uzhi, de je terplenje na svétu k' svelizhanju potrebno:

kér je zlo Odrefheník vef nedolshen terpel, tako se tudi od vsih zhasov bere, de so nar bolshi ino nar svetejsbi ljudje veliko terpeli. Kristjan tedej ne upa bres terpenja biti, ampak le upa, de mu bo Bog ob terpenji mozh dal, sadolsheno terpenje sa pokoro, nesadolsheno pa k'ivojimu velikimu saflushenju prestat. — Véra uzhi kristjana, de ga po smerti sa njegove dobre dela vézhno plazhilo zhaka; poln upanja se proti nebésam osre, de mu bo Bog mozh dal svojo dusho posvetiti, ino vso svojo telésno mozh le k' dobrimu obrazhati; poln upanja se ob smertnih teshavah v' voljo boshjo podá, ponishno sposna svoj nizh ino upa, de mu bo Bog, kar je s'njegovo pomozhjo dobriga storil, vezhno povernil; kar pa je is svoje slabosti hudiga storil, kar sdej s' boshjo pomozhjo spokorno obshaluje, upa, de mu bo dobrotlivi Bog savolj Jesusoviga saflushenja odpustil. — Zlo gròso pred trohnenjem v' grobu ofladí leta misel: Moj Odrefheník shiví! od smerti je vstal! nasaj prishel, nas poterdit! Tudi jes bom shivel! tudi jes bom od smerti vstal! — Velíko je tudi njegovo upanje, ako prémisli, véra nas uzhi, de smo v' drushbi svetnikov, de nam svéta zérkuv s' dobrimi deli ino molitvami pomaga. Tako upanje ima kristjan! tako upa-

nje oshivlja veje svetiga drevésa. Taki svéti obzhutleji pomagajo zhlovéku hudo nagne- nje premagati, ga spodbádajo vse svoje dufhne ino telésne mozhí k' svelizhanju svoje in svojiga blishniga dufhe oberniti, ino ga v' terplenji in ob finertni uri s' vso mozhjo k' Bogu nagíbajo. Povej, zhlovek, ktéri nimash kerfhanfkiga upanja, kaj ti nadomésti toliko dobriga, kar se v' kerfhan- fkim upanji najde? — Ali morebit zhasno, posvetno veselje, ktériga f' teshko vestjo najdesh, f' teshko vestjo vshívalsh, ino ka- dar ga savshíjesh, se ti perstudi, ktéro te is gréha v' gréh shene, ki ga bosh mogel v' kratkim sapustiti, ino kaj ti bo is tega ostalo? — Kristjani moji, kjer ni kerfhan- fkiga upanja, ni dufhniga shivlenja.

Is svéte kerfhanfke vére ino is svétiga kerfhanfkiga upanja isvíra svéta ljubésen. — Vprashajte, ljubi moji, zhlovéka, ktéri posvetno shiví, kaj je prava, kaj zhishta lju- bésen? ne bo vam mogel odgovoriti. — Vprashajte praviga kristjana, kaj je ljubé- sen? on vam bo dopovédal. Posvetni ljudjé, ktéri so fladkih besedí, polni hinavfke lju- bésni, hudòbni perlisnjeni ljudje, ktéri so perpravleni ves svet pogubiti, de bi le svoje gerde sheljé poprej spolnili, taki hi- navzi sfer od ljubésni svojiga blishniga radi veliko govoré, f' tém pa le svoje hudobíje,

svojo lakomnost, svojo prevsétnost, svojo nezhistost, vse svoje gerde shelje perkrivajo; taki vam pazh ne morejo po pravízi povédati, kaj je ljubésen; kér nikdar ne mislijo ljubésni fkasati, ampak le s' svojo hinavsko ljubesnijo druge sapeljati. — Práv kristjan ljubi Boga, ravno sato pa tudi svojiga blishniga. Niegovo veselje je nad Bogam, ravno sato pa tudi nad boshjo podobó, nad njegovim blishnim. Le Bogú sheli dopasti, ravno sato pa vezhkrat tudi sam sebe posabi, ino vse, kar mu je mogozhe, rad storí sa pravo frézho svojiga blishniga. — Od sazhétka kerfhanstva noter do sdej se vídi ino bere, de so le pravi kristjani v' vsih stanovih ljubésen fkasovali; le med pravimi kristjani najdemo vselej svešte ino mirne sakonske, fkerbne staršhe sa svoje otroke, pravízhne ljudi v' kupzhii, slufhlive podlashne, terdne ino mirnim ljudém persaneflive vojshake, dobre gospofke, ljubésni polne kralje in zesarje; fzer pa tudi vidimo, de posvetni ljudje, *v' posvetni modrosti, ktéra je nespamet pred Bogam*, (1. Kor. 3, 19.) vse drugazh ravnajo, tí so svojoprídni, nevoshlívi, nesvésti, nemarni ino léni v' opravilih svojiga blishniga; tí so taki, de premoshenje, dobro imé, ino vést svojiga blishniga s' nogami teptajo. Le samo svéta kerfhan-

fka ljubésen oshivlja prave kristjane, ktéra je v' Bogu vkoreninjena ino s' boshjo mozhjo dober sad rodi. Kjer svéta kerfhanfka ljubésen prebiva, ondi zvete ljudém zhasna ino vézhna frézhia. Kjer pa svéte kerfhanfke ljubésni ni, ni dushniga shivlenja. Kér se lozhim od vas, ljubesnivi moji, vam s'he ponovím, le trí rezhí ostanejo; véra, upanje, ljubésen, — — nar vézhi med témi pa je ljubésen, od tega v' drugim délu.

Drugi dél.

Smed trojiga djanja, ktéro zhlovéka svelízha: vérovati, upati, ljubíti, je ljubésen nar vézhi; le ona daje véri in upanju dobrih dél rodovitno shivlenje; le ona vézhno ostane.

Desiravno je véra k' svelízhanju tolikajn potrebna, vender kristjanu s'he le takrat pomaga, kadar se f' svéto ljubesnijo oshivlena v' dobrih delih kashe. *Véra bres dobrih del*, (Jak. 2, 26.) pravi apostel Jakob, *je mertva; tudi pogubléni 'duhovi vérujejo ino trepetajo.* (Jak. 2, 19.) Kristjan véruje in ljubi, ter opravlja dobre déla is svéte ljubésni. — Tolikajn potrebno je kerfhanfko upanje k' ljubésni; vender le tudi svéte ljubésni potrebúje, de naf k' saflushlívim délam nagiba, ktére nam spolnenje nashiga upanja per Bogu sadobé.

Upanje bres persadevánja vse svoje shiv-
lenje po boshjih sapovedih ravnati je pre-
dersnost; léniga hlapza, ktéri prejet talent
sakopa, ne vsame gospodar v' svoje veselje.
Kdor vse boshje rasodenje bres raslozhka
terdno véruje, serzhno upanje do vézhnih
dobrot ima, ktére nam je dobrotlivi ozhe
v' nebesih perpravil, kjer nam bo nafhe sa-
flushenje, kar smo si ga s' pomozhjo nje-
gove gnade sadobili, povernil, zhe je verh
tega tudi s' sveto ljubésnijo navdan, zhe
ima pravo notranje veselje do vézhniga do-
brotliviga Boga, zhe ves hrepení njemu
dopasti, zhe si persadéva njemu svojo hva-
léshnost spolnováje njegove svéte sapovdi-
fkasovati; o tak zhlovek vedno raste v' po-
polnomasti, to ga storí praviga otròka bo-
shjiga, ki se svojiga ozheta preferzhno der-
shí, ino v' v'šim svojim djanji le njemu do-
pasti shelí! O koliko mozh mu to da, vse
spotíkleje odverniti, v' dobrim smirej sta-
novitnimu biti. — Véra mu svéti, de
povsot raslozhno vidi, kaj mu je po volji
boshji storiti; upanje mu déla serzhnost,
kér mu kashe sa dobre déla vézhno pla-
zhílo; ljubésen ga pa spodbáda sposnano
voljo boshjo spolnovati, se tazih dél nik-
dar ne navelizhati, ktére so Bogu prijetne.
— Ljubésen boshja, pravi S. Gregor, dé-
la velíke rezhí, kjer je, zhe pa nizh ne

déla, je ní. Poglejte, ljubi moji, s' ljubésnijo navdaniga kristjana v' ktérim stanu si bodi. Glejte, kako je is ljubésni do vézhniga Bega in do svojiga odreshenika, vézhniga Sinú boshjiga, vnet sa boshjo flushbo; kako mu véra, kako mu upanje s' ljubésnijo oshivleno, per boshji flushbi, per prejemanji svétih Sakramentov njegovo ferze prevsame, vse njegovo sadershanje vnéma. — Lejte, kako ga ljubésen proti Bogu ob vojskovanji zlaes gréh stanovitniga storí, kadar ga hudo poshelenje k' prelomlenji boshje sapovdi vabi, kadar mu luda strast véro omamiti hozhe, kadar mu sapelivi dnar, zhasí lakomnost, posvetno veselje upanje do vézhnih dobrot pomanjšhati skufhajo, ali njegova gorézha shélja, Bogú prijeten biti, mu da mozh vse skufhnjave premagati. — Lejte, kako ga ljubésen proti Bogu in nashimu odresheniku s' krotkostjo, s' poterpeshlivoostjo, s' dobrotlivoostjo navda. Nad svojim blíshnim vidim otróka boshjiga, Jesufovigá brata, sa nebéfa stvarjeniga, satorej ga zhestím, sh'njim rad poterpim, rad ga podpíram! Ta mífel mu je sadoosti, de sam sebe posabi ino mevtrudama sferbí ino déla sa vézhno frézhó svojiga blíshniga. — Lejte, ljubésen proti Bogu ino nashimu Odresheníku mu pomaga vse stífke, vse zhasno terplenje

mírno, fhe zlo vesélo prestati. Ali se zhem Ozhetu, ktéri mi terplenje pofhle, samérjati? fi mífli sam per febi; ali se hozhem pertoshiti, zhe meni, kakor nékdej svojimu edínimu Sinu, kelh terplenja piti da? ali se mi ne spodobi kelh radovoljno piti, ino tako svojo hvaleshnost Odrefheníku fkasati, ktéri je is ljubésni do mene kelh terplenja do sadne kaplje ispíl? Lejte, kako je is ljubésni do Boga ino nafhiga Odrefheníka popolnoma Bogu vdan v' shivlenji ino smerti. Kér ima shívo véro v' prihodno shivlenje, terdno upanje savolj mílosti boshje v' odpufhenje gréhov ino vezhno svelizhanje, hrepení poln ljubésni Boga fkòrej glédati ino vshivati. *Moje shivlenje je Kristuf*, rezhe s' apostelnam Pavlam, *ino smert mi je dobízkek. Shelím rasvéšan ino f' Kristufam biti.* (Fil. 1, 21. 23.) Refnízhno, ljubi moji, nar vezhi je ljubésen. — Naj nam svét to ljubésen nadomésti, ko bi nam jo rad odvsél. — Tega mu ni mogozhe. — Ljubésen, f' ktéro se posvetni ljudje hvalijo, je le smota ino golfija; posvetna ljubesen je polna pregréh ino veliko ljudi v' nefrézho prepravi, posvetna ljubésen je vselej samofvojna. Le samo svéta ljubésen oshívlja véro ino upanje v' vejah svetiga drevésa, de dober sad obrode.

Ino ta ljubésen vézhno ostane. — Kar se véruje, se bo kdej glédalo; kar se upa, se bo vshivalo; kar se pa ljubi, se bo vézhno ljubilo. Nefkonzhno frézhi bomo kdej, kér bomo, kolikor je zhlovéfhki dušhi mogozhe, Boga sposnali, njegove popolnomasti, njegove prezhudne mozhi, f' kterimi naš in ves svet ohranjuje, ino pa njegoviga sa naš vzhlovézheniga Sinú glédali. Kar sdej vérujemo, bomo takrat glédali; kar sdej shelimo véditi, védili. — Nefkonzhno frézhi bomo vshiváje tisto svelizhanje, ktériga sdej upamo, ali upati ne bomo nizh vezh iméli. Nefkonzhno frézhi bomo v' svéti ljubésni k' Bogu, žin ta frézha svéte ljubésni vézhno terpí. Bres konza se bomo nad Bogam in našim Odrefhenikam veselíli, svéto veselje bomo tudi iméli nad všimi isvoljenimi, nad angeli ino ljudmí. Koliko veselje nam bo, všim svetníkam is vših zhasov, in Materi boshji, prezhisti Devízi, perdrushenim biti. Koliko veselje nam bo Bogu perdoblene dušhe viditi, ktére so s' boshjo pomozhjo sa svoje gréhe pokoro storíle ino svetost doségle. — Nar vézhi je ljubésen.

Lejte, ljubesnivi moji, sapopadek všiga tistiga, kar sim fkos sédem lét svojiga Pastírstva govoril. — Milostlivi Bog naj vam všim té trí rezhí védno delí in ohranjuje,

Bog naj jim da obilno svelizhanfkiga fa-
dú! — Boshjim fklépaím se ponishno pod-
vershem, ter se lozhim od vas. — Boga
sahvalim sa vse veselje, sa vse darí, ktére
mi je per vas delíl. Vas sahvalim sa vfo
meni fkasano ljubésen, sa vse dobro, kar
ste ubogim in zérkvam storíli. — Tudi, ko
bom delezh od vas, ostane moje serze per
vas, in moja vsakdanja molituv k' nashimu
Gospodu in Sodniku bo ta: *Daj meni ino
vsim udam Ljubljanskiga kerdela sodni
dan na tvoji désni strani stati!* Amen!!!

